

XIX. Országos Tervezőgrafikai Biennále

Kiállítás a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban

Művészetek Kollégiuma anyagi támogatása segítette elő.

Az 1976-ban elindított tervezőgrafikai művészet hazai periodikus kiállításának máig az a feladata, hogy a kortárs tervezőgrafika alakulását, új értékeit, eredményeit, lehetőségeit, generációit számon tartsa és bemutassa.

„A Biennále kiváló alkalom arra, hogy láttassuk magunkat, érzékelhetővé tegyük azt a munkát, ami egy-egy cégarculat, logó, naptár, kiállítási grafika, bélyeg vagy a többi, grafikai tervezést igénylő feladat létrejöttét dokumentálja” – írja bevezető tanulmányában Gyárfás Gábor grafikusművész.

A biennále szervezőbizottsága 2014-ben nem adott témamegjelölést, s a beadás önkéntes volt. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően a megkötés kizárólag az volt, hogy a pályázók 2012 és 2014 között készült tervezőgrafikai tervekkel, illetve felhasználásra került művekkel vegyenek részt. Jelentkezettek alkotóművészek, grafikai stúdiók, felhasználó vállalatok, cégek, intézmények – a benevezett művek alkotóinak hozzájárulásával, valamint a művészeti felsőoktatásban tanuló tervezőgrafikus-hallgatók. Túlsúlyban a Magyar Képzőművészeti Egyetem tervezőgrafikus-hallgatói mutatkoztak be, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem diákjai csak néhány alkotással szerepeltek. Örömteli meglepetés volt azonban, hogy a Pécsi Tudományegyetem (PTE) Művészeti Karának hallgatói először, és igencsak igényes művekkel vettek részt a seregszemlén.

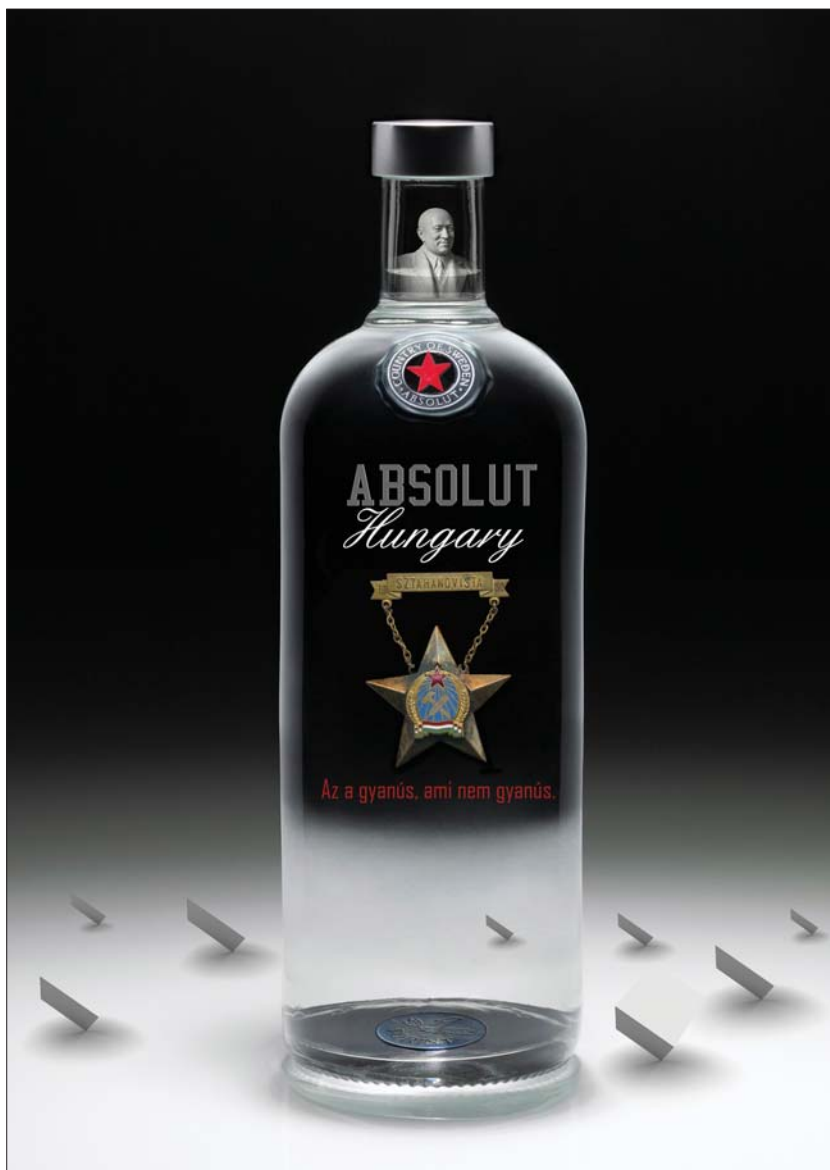

Tábori-Simon József:
NERO Homme magazin,
márka- és kiadványarculat,
layout / József Tábori-Simon: NERO Homme Magazine. Brand and publications image, layout
[2013–2014]
megrendelő: NERO Homme Studio Ltd.,
kivitelező: Demax Művek / customer: NERO Homme Studio Ltd.,
executed by Demax Művek

■ Tizenkilencedik alkalommal rendezte meg a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének Tervezőgrafika Szakosztálya, a Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Munkácsy Mihály Múzeum és a Békés Megyei Könyvtár az Országos Tervezőgrafikai Biennalét. Megrendezését a Magyar Művészeti Akadémia és a Nemzeti Kulturális Alap Vizuális

Farkas Anna:
Zeneakadémia,
embléma és kisarculat / Anna Farkas: Academy of Music. Emblem and identity
[2013] megrendelő: Allison Advertising /
customer: Allison Advertising

A pályázati felhívásra 128 grafikusművész jelentkezett, és több mint 400 alkotás érkezett. A szakmai zsűri – néhány kivételtől eltekintve – kiállításra méltónak ítélte a munkákat, amelyek legtöbbször a biennálén be is mutatták.

Az eddig megrendezett biennálékon a főszerepet a plakátok játszották. 2014-ben azonban az arculatterveken, termékreklámokon, logókon, infografikákon, kiadványterveken, borítókon volt a hangsúly. Megnőtt a társadalmi igény a korrekt arculatok elkészítésére, s a művészeti egyetemeken is egyre több arculattervezési pályázaton vesznek részt. Ezeknél a munkáknál a logikus rend, a szerkesztettség, a rendszerezettség a fő kritérium. A kiállított munkák bizonyítják, hogy a tervezőgrafikusok, sőt az egyetemi hallgatók is jól ismerik a formák természetét, s kellő gyakorlattal rendelkezve értően tudják alkalmazni az arányosságot, a ritmussal, a szimmetria-aszimmetriával, az irányultsággal, valamint a formakontrasztok felidéző hatásaival, és tisztában vannak a színek pszichológiai jellemzőivel is.

Tudjuk, hogy Békéscsaba ma már nem a tervezőgrafikus-szakma értékmérője. A Magyar Grafikai Stúdiók Egyesületének *Aranyrajzszög* kiállítása, a Magyar Tervezőgrafikusok és Tipográfusok Társaságának pályázati bemutatói, a Magyar Plakát Társaság tematikus kiállításai évente adnak számot az elért eredményekről. Vitathatatlan azonban, hogy lenyűgöző grafikai teljesítményeket is találunk itt.

A plakátművészet nagy tehetségű, sokoldalú mesterei, mint Balogh István, Darvas Árpád, Árendás József, Baráth Ferenc, Ducki Krzysztof, Pócs Péter, Orosz István és még sokan mások hiányoztak a seregszemléstől. De a „nagyok” közül több kitűnő, figyelmet érdemlő plakáttal szerepelt Kemény György, Gyárfás Gábor, Molnár Gyula, Mátrai István, Hérics Nándor, hogy csak néhányukat említsem.

Itt voltak Felvidéki András ragyogó könyvillusztrációi, Felsmann Tamás, Rozmann Ágnes, Szabó Andrea tiszta, logikus arculat- és plakáttervei. Örömmel fedeztük fel, hogy újra megtisztelték a kiállítást Aba Béla, Benczúr Gyula, Horkay István grafikusművészek.

Erőteljes megfogalmazások, szemfogyó, frappáns képi ötletek, képzőművészeti igényű képszerkesztés jellemzi a fiatalok alkotó-kutató munkáit. Önálló képi

**Horkay István: Absolut Hungary I., plakátterv /
István Horkay: Absolute Hungary I. Poster Design
[2014]**

**Molnár Gyula: Ybl 200, plakát /
Gyula Molnár: Ybl 200. Poster**

[2014] megrendelő: Magyar Plakát Társaság, Magyar Építőművészek Szövetsége, kivitelező: Megaprint / customer: Hungarian Poster Society, Association of Hungarian Architects, executed by Megaprint

világ, gondolati-narratív közlés teszi érdekessé a film- (*Andrej Rubljov, Easy Rider, Vátel*), a környezet- és egészségvédelmi plakátterveiket. Szerepet kap a tudomány és a művészet, illetve a technika és a kultúra viszonya, olyan fogalmak mentén, mint az érzékelés, az emlékezet, a társadalmi és közösségi térhasználat.

A tervezőgrafikus-seregszemen megkülönböztetett figyelmet érdemelnek az aktuális évfordulókhoz kapcsolódó művek, így az Ybl Miklós születésének 200. évfordulója tiszteletére készült plakáttervek (Molnár Gyula, Mátrai István, Rozmann Ágnes, Farkas Anna és még sokan mások), Gyárfás Gábor *Toulouse-Lautrec 1864–2014* című plakáttervei, illetve a politikai plakátok (Hérics Nándor, Aba Béla, Kudász Ferenc).

A tervek, illetve a megrendelt alkotások legtöbbször a korszellem hordozója, fontos üzenetek médiuma – megállásra készítő és felismerésekre inspiráló. A művek technikai eszköze – tisztelet a kivételnek – a 20. század második felének technikai sztárja, a számítógép. Az alkotók a digitális nyomatoknak, számítógépes grafikáknak a nyelvi, kompozíciós lehetőségeit maximálisan kihasználják.

A globális piac és a termékek 21. századi dömpingje miatt a vállalatoknak fontos, hogy termékeik, a márkák egyértelműen beazonosíthatók legyenek. Gondoljunk csak egy-egy csomagolás, vagy a márka logójának fontosságára. Az igényeket felismerve hirdettek pályázatot a borcímke-tervekre, melyek közül néhány már megvalósult.

A megvalósult arculatok között figyelmet érdemel Prell Norbert Ferrobeton-arculata. „Az arculattervezés számunkra egy portré elkészítéséhez hasonlítható, mivel a személyiség visszaadása a fő célja. Egy arculat esetében ezt úgy tudnánk lefordítani, hogy azt a kultúrát, azt az arcot próbáljuk kialakítani, amit a piacnak szeretne mutatni magáról a cég. Azt az arcot, ami a cég legjobb

oldalát mutatja, miközben biteles és bű marad az értékeihez” – írja arculattervében.

Helyet kaptak a könyvillusztrációk, a könyv- és CD-borítók. Külön figyelmet érdemelnek Kiss Ilona művészkönyvei. Kézműves alkotásain a részletek mo-

numentálisá válnak, finom papírral, színekkel és formákkal megidézett költészetet teremtenek.

A díjzsűri fontos szempontnak tartotta, hogy első-sorban a már megvalósult műveket jutalmazza.

Farkas Anna az Emberi Erőforrások Minisztériu-

mának fődíját megosztva kapta Tábori-Simon József-fel közösen. Farkas Anna – a tőle megszokott – magas művészi színvonalú munkával, a brief alapján tervezett Zeneakadémia-emblémájával és a hozzá tartozó kisarculattal érdemelte ki az elismerést. Tábori-Simon József pedig a *Nero Homme* magazin márka- és kiadványarculatával. Tábori-Simon József társalapítója és művészeti vezetője a Sophia Rotas által 2012-ben létrehozott, férfidivattal és kortárs művészettel foglalkozó magazinnak.

A Magyar Művészeti Akadémia fődíját – megosztva – Antal Pálnak és Simon Péter Bencének ítélték.

Antal Pál plakátképeinek közös nevezője az absztrakció. Nincs szükség verbális vagy egyéb értelmezésre, a tartalmi sejtelmek, képzettársítások a kép vizuális korrelációinak rendszeréből következnek.

Az üzenetek továbbításának mikéntje, a tartalom, a mondanivaló formai megoldásának kérdése foglalkoztatja a PTE Művészeti Kar tervezőgrafika szakának oktatóját, Simon Péter Bence grafikusművészt. A betűk, szavak variációit használja fel plakátterveiben.

Magát a kiállítást is a betűképek sokasága, a kreatív betű-végtelenek, a szavakká formált betűk tették változatossá.

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzatának díját Horkay István grafikusművész kapta.

A nemzetközi szcénában is elismert képző-, fotó-, grafikus- és filmművész szimbolikus jelentéstartalmat hordozó poszterkép-sorozata, fotó-, „átiratai” briliáns fantáziával fejezik ki az elmúlt társadalmi-politikai rendszerek groteszknek tűnő, ám nagyon is komoly bírálatát.

A kiállított munkák legtöbbje magas grafikai kultúrát közvetít, bár megjelenésük sajnos még mindig a kiállítótermekre korlátozódik.

Egy-egy művészi alkotás tulajdonképpen kiválogatás, a fölösleg kiselejtezése. A tervezőgrafikus, mint minden művész, szuverén önkényességgel selejтеzi a maga nyersanyagát – egyéni elgondolás szerint hagy ki, húz alá, emel ki, hangsúlyoz, kicsinyít, nagyít, tor-

Antal Pál: Africa – plakátmese, plakát /

Pál Antal: Africa. Poster Tale. Poster

[2014] *kivitelező: Copy-Mánia / executed by Copy-Mánia*

**Kiss Ilona: Budavár, művészkönyvek /
Ilona Kiss: Buda Castle. Art books**

[2012] *megrendelő: Budavári Önkormányzat, A Magyar Nyelv és a Magyar Könyv Ünnepe / customer: Local Government of Budavár (District I, Budapest), The Feast of Hungarian Language and of Hungarian Books*

zít –, ahogy a téma kívánja. Hiszem, hogy a vizuális nyelv – a maga sajátosságán keresztül – képes olyan egyetemes összefüggések felismeréséhez segíteni bennünket, melyek ma már szinte nélkülözhetetlenek az értelmesen alkotó, teljes emberi élet szempontjából.

SZEPES HÉDI
művészettörténész

(XIX. Országos Tervezőgrafikai Biennále. Munkácsy Mihály Múzeum, Békéscsaba, 2014. november 27. – 2015. január 14.)

A fotókat a szerző bocsátotta rendelkezésünkre.

**Rozmann Ágnes: Hommage à Bruno Munari, plakát /
Ágnes Rozmann: Hommage à Bruno Munari. Poster**

[2013] *megrendelő: Magyar Tervezőgrafikusok és Tipográfusok Társasága, Nő-vér-vonal grafikai kiállítás / customer: Society of Hungarian Graphic Designers and Typographers. Woman—Blood—Line exhibition*

